
UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULTETA
VISOKOŠOLSKI STROKOVNI ŠTUDIJ

Martin Lenarčič

MLADI ANIMATORJI V ŽUPNIJI

Diplomska naloga

Mentor: red. prof. dr. Vinko Potočnik

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULTETA
VISOKOŠOLSKI STROKOVNI ŠTUDIJ

Martin Lenarčič

MLADI ANIMATORJI V ŽUPNIJI

Diplomska naloga

Ljubljana, 2009

»Starši, ni vam treba vsega narediti,
ni vam potrebno zaceliti vseh ran,
niti ne zavarovati vseh poti,
saj za vami pride močnejši od vas,
ki bo zavezal obuvala vaših otrok
in jih vodil po poteh,
ki jih vi ne morete prehoditi.....,«

p. Pavle Jakob

ZAHVALA

Zahvalil bi se vsem, ki so pripomogli k nastanku diplomske naloge.

Posebna zahvala gre mojim staršem. Vedno me spremljajo na moji življenjski poti. Včasih hodijo ob meni, včasih pred menoj in me vodijo z nasveti iz zgledom, včasih pa za menoj in me potiskajo naprej.

Tudi pri nastanku te diplomske naloge so vedeli, kje naj hodijo...

SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

- SPS Slovenski pastoralni svet
- ŽPS Župnijski pastoralni svet

KAZALO

ZAHVALA	I
SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV	II
PREDGOVOR	V
UVOD	1
Cilji in hipoteze	3
Metode dela	4
2. KDO SO MLADI	6
2.1. Oprelitev pojma mladi	6
2.2. Položaj mladih v današnjem času in pomembnost vere in vrednot	8
2.3. Pomembnost vere za mlade	11
2.4. Vrednote mladih	12
2.5. Vloga družine v mladostniškem obdobju	13
3. VZGOJA MLADIH	16
3.1. Vzgoja v družini	16
3.2. Vzgoja v šoli	16
3.3. Vzgoja v cerkvi	17
3.4. Vzgoja v skupini	17
4. POMEN SKUPINE VRSTNIKOV ZA MLADEGA ČLOVEKA	19
4.1. Kaj je skupina	19
4.2. Življenjski cikel skupine	20
4.3. Animiranje mladih za delo v skupini	22
4.4. Mladi animatorji	22
4.5. Vloga mladega animatorja	24
4.6. Priprava programa skupine	24
5. SKUPINE MLADIH V CERKVI	26
5.1. Posebnosti skupin mladih v Cerkvinih občestvih	26
5.2. Mladi animatorji v naših župnijah	27
5.3. Prikaz in komentar kvantitativnih (numeričnih) rezultatov ankete	29
5.4. Komentar odgovorov na opisna vprašanja	32
5.4.1. Zakaj si se odločil-a da postaneš animator – ka (kateri motiv, te je vodil pri odločitvi za animatorstvo)?	32

5.4.2. Kaj pridobivaš kot animator-ka za sebe (kaj te motivira za nadaljevanje animatorskega dela)?	33
6. SKLEPI.....	34
POVZETEK.....	37
ABSTRACT.....	39
LITERATURA IN VIRI.....	41

PREDGOVOR

Z organizacijo in izvajanjem prostočasnih dejavnosti za mlade se ukvarjam že vrsto let. V letošnjem letu pa je delo z mladimi in za mlade postalo del moje zaposlitve na Društvu mladinski ceh v Ljubljani.

Izkušnje, ki sem jih ob praktičnem delu z mladimi pridobil, predstavljajo del mojega osebnega procesa rasti, v katerem se tudi sam oblikujem v animatorja mladih. To je razlog, da sem pri pisanju diplomske naloge na temo Mladi animatorji v župniji in njihova vloga v skupinah mladih, izhajal tudi iz te osebne izkušnje.

Ko se oziram nazaj in si v mislih poskušam odgovoriti na vprašanje, kako in zakaj sem se odločil delati z mladimi, ko sem (bil) vendar tudi sam del njih, z željami, potrebami in stiskami, je moj odgovor naslednji: začel sem prav zato, ker sem bil tudi sam del njih in ker smo si bili blizu po starosti, osebnih iskanjih in pričakovanjih.

Ko sem se kot študent vselil v Frančiškov študentski dom v Ljubljani, sem najprej postal član domske skupnosti in eden izmed članov skupin, ki aktivno delujejo v domu. Pravilnik študentskega doma vsakemu stanovalcu priporoča aktivno udeležbo v eni izmed delujočih domskih skupin. Moje vloge v skupini so se spreminjale in postajale z mojo osebno rastjo tudi vedno bolj zahtevne. Prevzel sem poučevanje veroučne skupine osnovnošolcev, v kateri sem najprej delal kot sovoditelj, naslednje leto pa sem jo vodil samostojno.

V okviru obvezne prakse študija teologije sem izvajal izobraževanja za oratorijske animatorje, pomagal sem oblikovati programe različnih aktivnosti za mlade, bil pa sem tudi samostojni mladi animator.

Nadaljnja pot na področju dela z mladimi me je vodila k sodelovanju pri izvajanju zahtevnejših projektov, namenjenih usposabljanju mladih animatorjev.

Kljub izkušnjam, ki sem jih v teh letih pridobil, ter kljub temeljitim pripravam na izvedbo programa sem spoznal, da mladi v skupini včasih niso zadovoljni z vsebino ali izvedbo. V skupini ni vedno prave dinamike in medsebojne povezanosti.

V takih situacijah se postavi vprašanje, kaj bi morali mladim še ponuditi. Lahko pa je to priložnost za razmislek, da moramo na problem pogledati širše, tudi iz perspektive družbenih dogajanj v današnjem času in potreb mladih.

Dejstvo je, da so časi kolektivnih vrednot in skupinskega duha mimo. Živimo v svetu, kjer naraščajo individualizem, odtujenost in potrošništvo. Vprašanje je, kako konkurirati vsej tržni ponudbi, televiziji in sodobnim tehnologijam, ki omogočajo tudi mlademu človeku hitro pot do kratkotrajnih užitkov, ne da bi se mladi morali za to posebej truditi.

Moja izkušnja dela z mladimi je kljub težavam, ki sem jih imel v začetku delovanja na teh področjih, dobra, saj sem spoznal, da kot animator mladih nisem samo dajal, temveč tudi veliko prejemal.

Vlogo animatorja mladih v župniji sem s tem diplomskim delom poskušal umestiti v družbeni prostor, v katerem imajo poleg družine pomembno mesto še Cerkev, šola, vrstniške skupine in posamezniki, ki družini pri vzgoji in posredovanju vrednot pomagajo.

UVOD

Konec 20. stoletja se je začel v Evropi izraziti proces družbenih sprememb, ki je postavil v središče socialne kulture, racionalno proizvodnjo in ekonomijo.

Pojmovanje časa, ki je človeka nekoč povezovalo s preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo, dobi v naši dobi pomen mehanskega in funkcionalnega dojemanja sveta¹. Za sodobnega človeka pa obstaja sedanost, ki se ne povezuje s preteklostjo, prihodnost pa doživlja negotovo.

Posameznik enako doživlja tudi svoj dom, v katerega vdirajo sodobna sredstva javnega obveščanja in ga tako spreminjajo v javni prostor. Dotikajo se ga tudi procesi globalizacije, za kar so zlasti občutljivi mladi ljudje, ki še nimajo utrjenega zgodovinskega spomina. Zato danes mladi vedno težje najdejo kažipot, po katerem bi se lahko v življenju ravnali.

Podobno se dogaja tudi z družino, ki ima zaradi drugačnega načina življenja vse manj možnosti nudenja podpore svojim članom, zato se njena vloga v družbenem smislu spreminja.

Prav tako je v prijateljskih in vrstniških skupinah, ki so v obdobju adolescence in mladostništva za posameznika zelo pomembne. Tudi skupine pogosto niso sposobne ustvarjati okolja, v katerem bi vladala pravila in norme, zato ne morejo pomagati posamezniku pri etični in moralni rasti. Jože Bajzek pravi, da »pripadnost tem skupinam ne krepi zvestobe določenemu projektu, ker se te skupine lahko poljubno zamenjujejo po potrebah in željah posameznika.«²

Prav tako prihaja do sprememb na področju šolstva, saj postaja šola vedno bolj samo izobraževalna in čedalje manj vzgojna institucija.

---

¹ Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008)

² Jože Bajzek, *Od skupine k skupnosti* (Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka, 1997), 263 do 305.

Vse navedeno lahko štejemo med razloge, da mladi v današnjem svetu vedno teže najdejo zunanjo oporo, ker je skoraj vse prepuščeno njim samim in njihovi lastni izbiri. To pa jih vodi v negotovost in v brezpotja, iz katerih pogosto sami ne najdejo izhoda.

Cerkev na Slovenskem je te probleme mladih prepoznala in nanje opozorila tudi z razglasitvijo leta 2008/2009 za pastoralno leto mladih.

Po odločitvi Medškofijskega odbora za mladino so v tem letu dejavnosti Cerkve usmerjene na področje mladinske pastorale in formacije animatorjev. Tako naj bi bilo v Župnijskih pastoralnih svetih (v nadaljevanju ŽPS) v tem letu več prizadevanj za vključitev mladih v dejavnosti na področju oznanjevanja, bogoslužja in na karitativne dejavnosti.

V želji, da bi se dobro pripravili na pastoralno leto mladih, so se ljudje, ki delajo v Cerkvi z mladimi, medsebojno povezali na nacionalni ravni. Pri tem jih je vodila ugotovitev, da programov in projektov za mlade v Cerkvi na Slovenskem ni tako malo. Prav tako ni malo mladih, ki so aktivno vključeni v skupine, ki delujejo v župnijah.

Cilj, ki so si ga zastavili na Medškofijskem odboru za mladino, je bil »krepiti nosilce mladinske pastorale, in sicer v kadrovske, izobraževalnem, povezovalnem ter timskem delu.« V sklepni dokument so tudi zapisali, da želijo spodbujati pogovore, debate, v katerih bodo skupaj z mladimi odkrivali, kako naprej, kaj je potrebno spremeniti, kje delajo napake, kaj je dobro. Vemo, da tako ne bo šlo več naprej – zato želimo govoriti o možnostih za spremembe, le te pa so mogoče, če smo se pripravljene spremeniti najprej mi sami: duhovniki, redovniki, člani ŽPS, katehisti in katehistinje, starši, animatorji.³«

Pri tem moramo biti posebej pozorni na to, da delo z mladimi ni samo področje zabave in družabništva, ampak predvsem evangelizacija. Zato moramo imeti dobre, vzgojene animatorje, ki s svojim pristopom, predanostjo in posvetitvijo Cerkvi postajajo pomembni drugi v življenju mladega človeka⁴.

---

³ Medškofijski odbor za mladino, Zapisnik seje, januar 2008.

⁴ Odbor za ŽPS pri SPS, Mladi v cerkvi, evharistija (gradivo za župnijske pastoralne svete) (Ljubljana: Družina, 2008), 42.

Zavedati se moramo, da zunanje ustanove in župnije ne s svojimi dejavnostmi za mlade ne morejo nadomestiti vloge, ki jo ima družina v življenju posameznika. Njihovo vstopanje v področje družinske intimne moramo razumeti le kot zunanjo pomoč pri vzgoji, sprejemanju vrednot, poglobljanju vere in zadovoljevanju posameznikovih potreb, ki so sestavni del vsakega odraščanja.

S tem diplomskim delom želim usmeriti pozornost na ljudi, ki se ukvarjajo z načrtovanjem programov aktivnosti za mlade v župnijah, zlasti na naslednjih področjih:

- odnosi mladih v družini
- odnosi s pomembnimi drugimi
- učitelji, vzgojitelji, animatorji
- odnosi s sovrstniki
- druženja s skupinami sovrstnikov.

Kljub temu, da je primarni namen diplomskega dela obravnava mladih animatorjev v župniji, se ne moremo izogniti pojasnjevanju vlog, ki jih imajo različne skupine v življenju mladostnika. Pri tem ima prvo in najpomembnejše mesto družina, ki ji v nalogi namenjam posebno pozornost. Sledijo ji zunanje institucije - šola, Cerkev, skupine vrstnikov in drugi pomembni posamezniki.

Cilji in hipoteze

Z vsebinskega vidika je diplomska naloga predstavitev vloge in pomena, ki ju imajo animatorji v skupinah mladih v župnij.

Obenem je njen namen tudi predstavitev dejavnikov, ki oblikujejo potrebe mladih v obdobju odraščanja in dejavnikov, od katerih je odvisno iskanje njihove identitete.

Prikazal bom tudi, kaj mladim predstavlja skupina vrstnikov. Pri tem bom še posebej izpostavil vlogo, ki jo ima v procesu socializacije in sprejemanja krščanskih vrednot za mladega človeka družina.

Cilj, ki sem si ga zastavil, je ugotoviti, katere potrebe imajo mladi v današnjem času in kako se nanje odziva Cerkev, ter kako bi se mladi animatorji približali svojim vrstnikom s poznavanjem njihovih želja in potreb.

Postavil sem naslednje hipoteze :

- najpomembnejšo vlogo v življenju odraščajočega mladostnika ima družina ter skupina, v katero je vključen mlad človek, ki pa je v današnjem času izpostavljena procesom družbenih sprememb,
- pri iskanju lastne identitete ima za mladostnika velik pomen skupina
- ključna oseba v skupini mladih je dobro usposobljen animator, ki obvladuje socialne veščine in se zna ustrezno odzvati na njihove potrebe
- kot animator v skupinah mladih v župnijah lahko deluje vsak mlad človek, ki ima veselje za delo z mladimi in je veren
- programi, namenjeni skupinam mladih, ne upoštevajo dovolj potreb mladih v današnjem času, zato posamezniki skupine zapuščajo in odhajajo v druge, kjer te potrebe lahko zadovoljijo.
- Cerkev prevzema preveliko odgovornost na področju vzgoje mladih, kar se pričakuje tudi od mladih animatorjev v župniji.

Metode dela

V teoretskem delu naloge sem uporabil strokovno literaturo, ki se ukvarja z družino, potrebami mladih v današnjem času, s pomenom skupine vrstnikov, z vlogo, ki jo imajo animatorji v skupini in s prostim časom mladih.

Zastavljeni cilji, ki jih želim doseči z obravnavano temo, zahtevajo analizo stanja tako delovanja skupin z animatorji v župniji kot tudi v lokalnih skupnostih. Za prikaz stanja sem uporabil razpoložljive podatke raziskav, in sicer:

- Mladina 2000, slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje, urednik Vlado Mihelj, iz l. 2002
- Odiseja mladih, avtor Jože Bajzek s sodelavci, 2008.
- anketo, ki sem jo preko svetovnega spleta (preko elektronske pošte in raznih skupinskih elektronskih list) posredoval mladim animatorjem iz celotne Slovenije.

S takšnim pristopom bom poskušal opozoriti na prepletenost različnih dejavnikov, ki pomembno vplivajo na človeka v času odraščanja., Cilj druženja mladih v skupini je zadovoljevanje določenih potreb, ki jih lahko uresničujejo le v družbi vrstnikov, zato je pomembno, da te potrebe tudi mladi animator – sooblikovalec skupine prepozna.

2. KDO SO MLADI

2.1. Opredelitev pojma mladi

V skupinah, ki so predmet obravnave, se mladi animatorji srečujejo z mladimi, ki so v obdobju adolescence (čas med 12. in 18. letom starosti) in mladosti, ki se začne po 18. letu ter konča z 29. letom starosti⁵.

Mladost zajema obdobje, ko mlad človek ni več otrok, ni pa še priznan kot odrasel. To je čas, ko človek telesno dozori in se postopno vključi tudi v druge življenjske razsežnosti. Glavna naloga mladostnega obdobja naj bi bila zdrava rast in temeljno učenje za življenje. Z višjo civilizacijsko in tehnološko stopnjo družbe pa je več dolžnosti povezanih z odraslostjo, zato je tudi čas trajanja odraščanja daljši. Govorimo o »nategnjeni generaciji«.

Intelektualno, čustveno in socialno dozorevanje traja vse do petindvajsetega leta in celo dlje. V tem času se razvoj duševnosti in osebnosti bodočega odraslega človeka strne na področje iskanja lastne identitete, razvijanje svoje spolne vloge, urejanje odnosa s starši in pomembnimi drugimi odraslimi osebami, usmerjanje odnosov do vrstnikov in na oblikovanje odnosa do dela z razvijanjem ustvarjalnosti.

Vse te naloge so za mladostnika naporene saj se mora odločati med vsem tistim kar mu okolje ponuja, hkrati pa mora upoštevati tudi vrednote družine, ki ji pripada, ter norme okolja, v katerem živi.

Adolescenca je obdobje v razvoju otroka, ko prične skupina vrstnikov dobivati v njegovem življenju velik pomen in vpliv. Posameznik želi izstopiti iz družine in njene zaščite. Začne se osamosvajati. Ob liku staršev, ki so bili v otroštvu njegova edina podpora, postanejo pomembni drugi njegovi vrstniki, prijatelji. V tem obdobju mladostniki niso več otroci, niso pa tudi odrasli ljudje. To obdobje v življenju mladostnika lahko označimo kot razvojno,

---

⁵ Starostni razpon prebivalcev, ki jih Evropska unija definira, kot mlade (vir: Statistični urad RS, Mednarodni dan mladine, 7. avgust 2009. http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=2535(pridobljeno 30. avgusta 2009).

socialno in psihično izjemno živahno in zanimivo. Definira se tudi lastna spolna in socialna identiteta vsakega posameznika. Adolescenca je tudi obdobje, ko se začne mladostnik vključevati v svet odraslih. S procesom oddaljevanja od družine se prične aktivno vključevanje v skupino vrstnikov in prijateljev.

Skupina je prvi kraj, ki adolescentu daje možnost, da se oddalji od družine in začne iskati samostojnost. V skupini vrstnikov se izmenjujejo vrednote, postavljajo in sprejemajo se norme, vzpostavlja se komunikacija, porajajo se čustva in medsebojna odnosnost. V tem obdobju se mladi vključujejo v različne skupine ki jim ne predstavljajo omejevanja, ampak pomembno vplivajo na oblikovanje njihove osebnosti. Skupina je tudi kraj, kjer posameznik pridobiva identiteto, s tem da si prisvoji njene vrednote in pogled na svet.

Mladostno obdobje nastopi po 18. letu starosti. To je tisti del življenja človeka, v katerem se uresničuje tranzicija med dobo adolescence in odraslostjo. To obdobje je vedno daljše, ker se čas otroštva krajša, tako da se čas adolescence začne že v zgodnji dobi otroka.

Sodobno mladost zaznamujejo individualizacija, avtonomija in specifični življenjski stili⁶. Družbeno standardiziran potek življenja, značilen za preteklost, se postopoma spreminja v socialno individualiziran življenjski potek. Mladi so vključeni v določena področja sodobnega življenja ali pa so iz njih izključeni (izobraževanje, kultura, zaposlovanje, potrošnja).

---

⁶ Vlado Mihelj in drugi. *Mladina 2000; Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje* (Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport; Maribor: Založba Aristej, 2002), 46 do 48.

2.2. Položaj mladih v današnjem času in pomembnost vere in vrednot

Povojne generacije mladih so bile usmerjene v gmotne vrednote in pridobivanje materialnih osnov za izboljšanje ravni življenja. Pri današnji mladini pa je prišlo do preobrata. Materialnih dobrin ne odklanjajo, ker živijo v ugodju, ki so ga ustvarili njihovi starši, zato se ozirajo in usmerjajo k drugim vrednotam in potrebam⁷.

Mladi danes odraščajo v socialno odprtem svetu, kjer je le malo stvari gotovih, je pa veliko možnih izbir. Ustvarja se občutek, da se napake, storjene v mladosti, lahko popravijo kadarkoli v življenju (družino se nadomesti z novo, z različnimi tečaji pridobiš nove kvalifikacije, itd.). O življenju razmišljajo kot o računalniški igri, v kateri lahko kadarkoli stisneš gumb »restart« in začneš znova. Prihaja tudi do zameglitev meja med mladostjo in odraslostjo, med pripravo na aktivno življenje in med samim aktivnim življenjem.

Ključne spremembe v sodobnih prehodih so se zgodile na naslednjih področjih⁸:

- v družini: avtoriteta staršev slabi, krepí se avtoriteta mladih (zlasti glede prostega časa); znotraj družine: poročanje v poznejših letih, naraščanje števila mladih, ki živijo sami, brez partnerjev, dolgoletna partnerstva brez načrtovane poroke.
- Na področju izobraževanja: izobraževanje se podaljšuje in kaže se demokratizacija izobraževalnih stilov.
- Delo: nove povezave med izobrazbo, nezaposlenostjo, vseživljenjsko izobraževanje, poudarek na samouresničitvi v poklicu (ne v družini).
- Vsakdanje življenje: v modi, spolnosti in komunikaciji prevladujejo vedenjski vzorci, ki jih prikazujejo mediji in ki jih vpeljejo vrstniške skupine, velik vpliv komunikacijskih sredstev (televizija, internet, mobilni telefoni...).
- Politika: nižja participacija mladih v oblikovanju politične volje (nižja udeležba na volitvah, nezanimanje za politiko).

V današnjem času se srečujemo z mladimi, ki so izpostavljeni vsem mogočim nevarnostim

---

⁷ Jože Bajzek, *Od skupine k skupnosti* (Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka, 1997), 128 in 129.

⁸ Vlado Miheljak in drugi. *Mladina 2000; Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje* (Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport; Maribor: Založba Aristej, 2002), 50.

Bajzek ugotavlja⁹, da so se »v sistem kot tak vtakale neke globoke strukturalne pogojenosti, ki mlade puščajo nezaščitene in izpostavljene vsem mogočim nevarnostim. V tej luči mladinske težave in prestopništvo niso nič drugega kot dramatični način preživljanja neke življenjske stiske, ki je blizu celotni mladi generaciji«.

»To pa je tudi sporočilo odraslim in ustanovam,« nadaljuje Bajzek, »v kakšnem položaju se danes nahaja mladina«.

Mlade današnjega časa že od rojstva spremlja skrb za prihodnost. Starši jim v vseh možnih oblikah pomagajo, saj vidijo njihovo prihodnost v primerni izobrazbi in v izbranem poklicu, ki naj bi bila garancija za boljše življenje in položaj v družbi.

Skupni imenovalec odraščanja mladih v Evropi in seveda tudi v Sloveniji je naraščajoča negotovost prehodov v odraslost, ki jo nekateri imenujejo tudi praznina odraščanja. Družina, šola, univerza in vrstniki dajejo mladim predvsem psihosocialno opremo za soočanja z individualnimi možnostmi in tveganji, ne dajo pa jim izkušnje za bolj zahtevno kritično refleksijo družbenih razmer.

Sodobna mladost je zaznamovana z individualizacijo, avtonomijo in specifičnim mladinskim življenjskim stilom.

Sodobna mladina v Sloveniji je zgodnje otroštvo preživela v ekonomski varnosti ostanka prejšnjega družbeno - političnega sistema. Danes pa se sooča s konflikti povezanimi z globalizacijo, nacionalizmi, individualizacijo, rušenjem veljavnih tradicij, ekonomsko odvisnostjo, slabimi medosebnimi odnosi... Vsi ti pritiski in stiske v katerih so se znašli, silijo mlade da se skozi izobraževanje, delo, zabavo, družino in skupine vrstnikov nekako poskušajo prebiti do cilja (položaja v družbi ter udobnega življenja).

V življenju mladega človeka zavzema posebno mesto prosti čas. V primeru mladih je prosti čas tisti čas, ki jim ostaja po opravljenih šolskih obveznostih in zahtevah, ki jim jih postavljajo starši. Za sodobno mladino velja trditev, da ji prosti čas ne pomeni več samo prvotne razbremenitve od dela in napora, ampak da postaja dolgočasje. Predstavlja praznino,

---

⁹ Jože Bajzek, Od skupine k skupnosti (Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka, 1997), 129.

s katero mladi ne vedo, kaj početi, v katero ne vedo kaj položiti in zanjo ne najdejo niti vsebine niti smisla. Zaradi dolgočasnosti obstaja nevarnost, da bodo zašli na stranpota. Prav v tem vidim izjemno nevarnost za mlade, ki neprimerno preživljajo prosti čas. Kaj bodo v svojem prostem času počeli, je v današnjem času stvar njihove izbire. Nadzor staršev je skoraj izključen, ker so preprosto odsotni iz okolja, v katerem je njihov mladostnik¹⁰, ter jim v mladostnem obdobju prepuščajo svobodno izbiro, kako bodo preživeli prosti čas.

Podatki, zbrani na podlagi anketiranja mladih v letih 1993, 1998 in 2000 ter objavljeni v raziskavi *Mladina 2000*¹¹, kažejo, da je bilo tedaj na prvem mestu pomembnosti preživljanja prostega časa ukvarjanje s športom, sledijo pa obiskovanje kina, gledališča in koncertov, lenarjenje, pa tudi dodatno izobraževanje, obiskovanje sorodnikov, najmanjši delež pa odpade na ukvarjanje s političnimi aktivnostmi.

V raziskavi *Odiseja mladih*¹² je prosti čas razdeljen na dva dela: prosti čas, ki ga mladi preživljajo doma in prosti čas, ki ga preživljajo izven doma.

Na prvem mestu priljubljenih aktivnosti preživljanja prostega časa doma je poslušanje glasbe, drugo mesto zavzema ukvarjanje s hobiji, sledijo druženje s prijatelji, ukvarjanje z računalnikom, gledanje televizije, pogovori preko mobilnih telefonov¹³, branje, pogovori v družini in spanje. Nekateri pa počenjajo zelo malo ali nič od naštetega in se počutijo zelo osamljeni.

Drugo obliko prostega časa predstavlja prosti čas, ki ga preživijo mladi izven doma. Na prvem mestu je druženje s prijatelji, kar je povsem razumljivo, saj je prijateljstvo v tem obdobju za mlade najpomembnejše. Sledi druženje v skupini, v kateri so prisotni tudi člani, ki med seboj niso povezani kot prijatelji. Na tretjem mestu je kot oblika preživljanja prostega časa izven doma srečevanje s fantom in dekletom. Sledijo ukvarjanje z aktivnim športom, nakupovanje, obiski gostinskih lokalov. Nekateri udeleženci raziskave omenjajo tudi

---

¹⁰ Zorko Škvor, B.Zupan, *Mladi in prosti čas*

¹¹ Vlado Mihelj in drugi. *Mladina 2000; Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje* (Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport; Maribor: Založba Aristej, 2002), 70 in 71.

¹² Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008), 286.

¹³ Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008), 286.

preživljanje prostega časa izven doma skupaj s starši, pa naj si bo to po nakupih, izletih, potovanjih. Omenjajo tudi obisk gledališča, diskotek, vključevanje v prostovoljne dejavnosti na socialnem področju, v knjižnicah, brezciljno potepanje in celo obiske v igralnicah¹⁴.

Pomemben del prostega časa mladih predstavlja zabava, ki je tudi del socializacijskega procesa, v katerem se med mladimi ustvarjajo nove socialne mreže in položaji v družbi. Žal je v potrošniški družbi postal prosti čas industrijska dejavnost, ki se komercializira. Prosti čas postaja vedno bolj voden in organiziran posameznik pa postaja zgolj odjemalec storitev, ki jih ponuja industrija, dejavnosti v večini primerov ne ustvarja več sam¹⁵.

Študija Mladina 2000, slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje 2002, ugotavlja, da je tudi tradicionalni verski sistem v modernem svetu izgubil centralnost. V interesih mladih religija nima več tiste vloge, ki jo je med mladimi imela v preteklosti. Raziskave, Ule – Mladina 2000, je pokazala da se sicer več mladih deklarira za vernike. Delež tistih, ki redno obiskujejo religiozne obrede sicer upada, narašča pa število tistih, ki občasno obiskujejo in se udeležujejo obredov.

2.3. Pomembnost vere za mlade

O pomembnosti vere v življenju mladih predstavlja Marija Sraka v raziskavi objavljeni v Odiseji mladih¹⁶ naslednje podatke (izraženi v %):

odgovori	Naselje			Obiski obredov		
	skupaj	mesto	vas	redno	Občasno	redko; nikoli
zelo / precej	56,8	50,4	59,1	84,0	58,8	31,6
malo / nič	36,4	41,1	34,8	14,0	36,5	56,4
ne vem	6,4	8,6	5,7	2,0	4,7	11,7

Ti podatki predstavljajo pomembno sporočilo za nadaljnje pastoralno delo, saj celo tisti mladi, ki ne obiskujejo verskih obredov (31,6%) priznavajo vero kot pomembno v njihovem življenju.

¹⁴ Jože Bajzek in drugi, Odiseja mladih (Radovljica: Didakta, 2008), 286 in 296.

¹⁵ Jože Bajzek in drugi, Odiseja mladih (Radovljica: Didakta, 2008), 290.

¹⁶ Jože Bajzek in drugi, Odiseja mladih (Radovljica: Didakta, 2008), 186.

2.4. Vrednote mladih

Danes se veliko govori tudi o vrednotah, katerih pomena se sodobni človek vedno bolj zaveda. Janek Musek opredeljuje vrednote kot »posplošena in relativno trajna pojmovanja o ciljih in pojavih, ki jih visoko cenimo, ki se nanašajo na široke kategorije podrejenih objektov in odnosov in ki usmerjajo naše interese in naše vedenje kot življenjska vodila«.

Zasnova vrednot se pojavi že v otroštvu, vendar pa se vrednote v pravem pomenu besede pri posamezniku oblikujejo šele v mladostniškem obdobju, predvsem v obdobju adolescence, kar je povezano s sposobnostjo abstraktnega mišljenja.

Musek poudarja, da čeprav so vrednostni sistemi in hierarhije vrednot med najstabilnejšimi, najdoslednejšimi in najzanesljivejšimi osebnostnimi značilnostmi posameznika, se tudi ti razvijajo in spreminjajo skozi različna življenjska obdobja. Tako so v mladosti najbolj poudarjene vrednote, ki so povezane s čutnimi užitki, zabavo, udobjem in uživanjem. V zrejših letih pa postajajo vedno pomembnejše moralne vrednote, zdravje in udobje.

Musek govori o besednih vrednotah, vedenjskih vrednotah in vedenjskih namerah. Meni namreč, da gre v procesu učenja vrednot za besedno in vedenjsko osvajanje vrednot. Kot primer navaja otroka, ki je spodbujen, da na besedni ravni izraža neko vrednoto, ko pa jo uresniči, je za to kaznovan. Opozarja tudi na starše in druge odrasle, ki v vzgojnih procesih na besedni ravni oblikujejo drugačne vrednote, kot jih dejansko živijo.

Špela Tušek Strniša je v komentarju raziskave *Odiseja mladih – Vrednote mladih danes in v prihodnosti*, izhajala iz lestvice pomembnih področij mladih Pomurcev, vključenih v omenjeni raziskovalni projekt, in sicer¹⁷:

---

¹⁷ Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008), 63.

Lestvica pomembnih področij (zelo/ precej v %)

1. prijateljstvo	95,0
2. družina.....	94,8
3. ljubezen	94,6
4. prosti čas.....	91,7
5. uspeh in osebna kariera	90,5
6. samouresničenje	90,2
7. delo	90,1
8. študij.....	87,3
9. zabava, uživati življenje	87,2
10. solidarnost	85,3
11. svoboda in demokracija.....	84,4
12. družbena enakost.....	84,3
13. domovina	81,2
14. polno in razburljivo življenje	79,1
15. šport.....	76,6
16. družbena dejavnost	61,1
17. religija	41,1
18. politika	20,4

Na prvem mestu vrednot mladih je še vedno prijateljstvo, družina in ljubezen. V ospredju pa so tudi potrebe po smislu, pripadnosti, komunikaciji, medosebnih odnosih, samozavesti, čustvenosti in sploh doživljanju samega sebe kot celote, tako v veselju kot bolečini.

2.5. Vloga družine v mladostniškem obdobju

Prvo in najmočnejšo izkušnjo v procesu socializacije dobi otrok v družini. V času odraščanja se družini pridružijo še šola, Cerkev, skupine vrstnikov in množični mediji.

Vpliv družine je za otrokov način obnašanja tudi v obdobju odraslosti bistven, saj se otroci najprej identificirajo s svojimi starši, ki jih učijo vzorcev obnašanja. Ker je družina prvi socializacijski dejavnik je tudi najpomembnejša v življenju vsakega človeka.

Zaradi odprtosti družine v družbo, ki ji omogoča ekonomsko preživetje, so njeni člani izpostavljeni zunanjim vplivom, ki jih silijo v nenehno prilagajanje in spreminjanje pravil obnašanja.

Poseben vpliv na spremembe imajo tudi nove tehnologije, kar se ne odraža le na geopolitičnih dogajanjih v svetu, temveč tudi na ekonomskih odnosih, delitvi dela in nastajanju novih poklicev. Vzpostavljajo se nova pravila komunikacije v medsebojnih odnosih in za razliko od nekdanje tradicionalne razširjene družine (stari starši, starši in otroci – tri generacije), prevladuje danes tip nuklearne družine, ki jo sestavljata dve generaciji – starši in otroci. Vezi z drugimi sorodniki so običajno rahle. Sorodstvo nadomeščajo različne skupine v domačem okolju, ki delujejo podporno in prijateljsko.

Nekoč so starši neomejeno vzgajali in usmerjali svoje otroke. Danes to počne tudi masovna družba preko sodobnih tehnologij: televizije, interneta, časopisov, reklam, ki vplivajo na vsako družino, pa naj bo revna ali bogata. Otrok današnjega časa se mora sam odločati, si osmišljati svoj obstoj in izbirati prijatelje. Nekoč je imel za vsako odločitev že preizkušene vzorce obnašanja, ki mu jih je posredovala ustaljena tradicija, ki je izvirala iz družine in družbe.

V socializacijskem procesu so bile vloge v družini upošteevane in so se potrjevale v dolžnosti posameznika in v njegovi etični odgovornosti. Vloga moža in žene, staršev in otrok so bile zelo jasne in utemeljene na določeni avtoriteti, ki je bila spoštovana. Danes pa prevladuje težnja k enakosti. Ker ni jasnih pravil, ni več natančno opredeljenih vlog v družini, kar se odraža v vzgoji otrok. Starši pogosto igrajo v odnosu do otrok vlogo prijateljev ali starejših bratov in sester.

Pojavlja se tudi spremenjen odnos družine v družbi in sicer v izgubi nalog, ki jih je nekoč imela na gospodarskem, socializacijskem in vzgojnem področju¹⁸. Te družbene vloge so danes v veliki meri prevzele šole, delovna okolja, družba vrstnikov in sredstva javnega obveščanja.

---

¹⁸ Anton Trstenjak, O družini (Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka, 1994)

Akademik Anton Trstenjak v svoji knjigi o družini pravi, da »današnjo družino označuje filiarhat, kar pomeni vladavino sina ali hčere«. Usmerjevalec družine postaja vedno bolj otrok, njegova prihodnost, njegove želje, miselnost, ne pa starši s svojo miselnostjo in željami. To se opaža že v pretiranem zaščitniškem odnosu do otroka, čigar starši so obremenjeni s strahom, da se mu ne bi kaj zgodilo, ali pa svojemu odraščajočemu otroku dovolijo preveč in mu dajejo celo popolno prostost, kot bi bil že odrasel.

Morda se prav zaradi takšnega odnosa staršev mladi v družini dobro počutijo, saj jim starši poleg socialne varnosti zagotavljajo tudi materialno varnost. To potrjujejo tudi naslednji podatki, ki se nanašajo na skupino mladih Pomurcev, starih od 14 do 21 let.

Natančnejši podatki so naslednji¹⁹:

- 43,2 % jih trdi, da imajo pozitivno izkušnjo s svojo družino,
- 37,8 % anketirancev svojo družino ocenjuje zelo pozitivno,
- 15,8 % mladim v družini ni lahko,
- 1,9 % svojo družino doživlja kot dokaj problematično,
- 0,3 % jo doživlja zelo površno,
- 0,5 % pa ima povsem negativno izkušnjo z družinskim življenjem.

Avtorica raziskave med drugim še ugotavlja, da je zelo pozitivno doživljanje družine pogostejše pri mladostnikih, ki redno obiskujejo verske obrede (48,0%), v primerjavi s tistimi, ki jih obiskujejo občasno (32,3%) in redko ali nikoli (34,2%). Kot srednje problematično ocenjuje svojo družino 19,6%, ki verske obrede obiskujejo redko ali nikoli in 10% tistih, ki se jih udeležujejo redno²⁰.

---

¹⁹ Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008), 99 in 100.

²⁰ Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008), 99 in 100.

3. VZGOJA MLADIH

3.1. Vzgoja v družini

Mladi morajo dobiti od družine tri temeljne izkušnje, in sicer²¹:

- zmožnost tveganja, ki je ena od lastnosti zrele osebnosti. Kdor se odziva samo takrat, ko se čuti dovolj zavarovan, ne bo nikoli tvegala in tako ne bo napredovala,
- razsežnost zastonjkarstva in hvaležnosti, kar lahko poimenujemo z besedo solidarnost,
- razsežnost upanja, ki je usmerjena v prihodnost.

Kakšen odnos želijo imeti mladi s svojimi starši, je odvisno tudi od njihove verske naravnosti. Redni obiskovalci verskih obredov in mladi, ki jim je vera zelo pomembna, pogosteje pričakujejo dobre odnose, razumevanje in pogovor, medtem ko si večji delež mladostnikov, ki redko ali nikoli ne obiskujejo obredov in jim je vera malo pomembna, želi od svojih staršev predvsem svobodo in neodvisnost. Neodvisnost in svobodo pa si želijo tudi mladi, ki so le delno zadovoljni z družinskim življenjem (44,0%), manj zadovoljnih pa je (26,7%)²².

3.2. Vzgoja v šoli

V življenju otrok in mladih ljudi ima šola izjemen pomen. Šola naj bi mlademu človeku posredovala poleg uporabnih in splošnih znanj za življenje tudi večšine, ki mu bodo pomagale pri vključevanju v širše družbeno in kulturno okolje. Za uresničevanje teh nalog sta za oblikovanje celovite osebnosti nujni tako izobraževalna kot vzgojna plat šolanja.

Vzgoja naj bi odraščajočemu otroku pomagala, da kar najbolje izrazi svoje človeške sposobnosti, pri čemer gre za procese, s katerimi se človek integrira v socialno skupino, ki ga obdaja, in so pogoj za posameznikov razvoj, pa tudi za razvoj družbe²³.

---

²¹ Jože Ramovš. *Kakovostna starost* (Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka, 2003)

²² Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008), 105 in 106.

²³ Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008), 128.

3.3. Vzgoja v cerkvi

V konceptu obravnavane teme, ki se nanaša na mladega animatorja v župniji, je še posebej pomembno stališča Cerkev, ki ga opredeljuje koncilski dokument o verski vzgoji.

Cerkev je vedno namenjala posebno skrb človeku, njegovi verski vzgoji in oznanjevanju evangelija. Na 2. vatikanskem cerkvenem zboru je koncil izdal dokument Izjava o verski svobodi, v katerem je poudaril, da pravica do verske svobode izvira iz samega »dostojanstva človeške osebe«²⁴

V Izjavi o krščanski vzgoji koncil poudarja, »da imajo vsi kristjani pravico do krščanske vzgoje, do postopnega uvajanja in spoznavanja odrešenjske skrivnosti, da se bodo zavedali prejetega daru vere, se naučili častiti Boga v duhu in resnici, v obhajanju bogoslužja in živeti kot novi ljudje, ki bodo sooblikovali svet, v katerem živijo.« (prim. KV 2)

Koncil je tudi poudaril, da so starši prvi in glavni vzgojitelji. »Njihova vzgojiteljska vloga je tako pomembna, da jo je silno težko nadomestiti tam, kjer bi manjkala« (KV 3)

Vse druge institucije so v službi družine in so ji pri vzgoji dolžne pomagati. Naloga celotne družbe je, da »vzgojo mladine pospešuje na različne načine: da varuje dolžnosti in pravice staršev in drugih, ki so udeleženi pri vzgoji in jim pri tem pomaga; da po načelu subsidiarnosti ali dopolnilnosti vzgojno delo dopolni, kadar bi ga starši ali druge družbe pomanjkljivo opravile, vendar je pri tem treba upoštevati želje staršev.«²⁵ (KV 3)

3.4. Vzgoja v skupini

Za mlade je skupina vrstnikov pomembna, ker jim daje možnost medsebojne komunikacije, ki poteka preko različnih sporočil in osebne izkušnje. To je še zlasti pomembno v današnjem svetu, v katerem prihaja do velikih družbenih sprememb in množične ponudbe, ki mlade ljudi bega in spravlja v stisko.

---

²⁴ Izjava o verski svobodi, 1964, točka 2.

²⁵ Jože Bajzek in drugi, Odiseja mladih (Radovljica: Didakta, 2008), 180.

Skupina omogoča članom skupno iskanje rešitev ter podporo v odločitvah, ki jih je možno uresničevati le v skupini, kjer se preko izkušenj in refleksije njenih članov dogajajo vzgojni procesi. Vzgojni procesi nastajajo tudi v povezavi z znanji in veščinami, ki jih v skupino prinašajo mladi animatorji, ter tradicijo, kultura in norme okolja v katerem delujejo.

Za mlade pa je pomembno tudi druženje z odraslimi osebami. Mladi ne samo potrebujejo, ampak si tudi želijo vzpostaviti vzajemne odnose z odraslimi, od katerih pričakujejo, da so jim na prvem mestu pripravljeni prisluhniti. Po pomembnosti si sledijo pričakovanja v zvezi z odraslimi v naslednjem zaporedju²⁶:

- so pripravljeni poslušati in se pogovarjati 68,5%
- jim zaupajo 64,2%
- so razumevajoči 61,5%
- jih spodbujajo 42,3%
- so zgled v življenju 27,4%
- so uravnoteženi 9,7%
- so obzirni 7,5%
- dovolijo početi, kar kdo hoče 6,4%
- mladi, ki ne želijo imeti odnosov z odraslimi 1,1%
- drugo 0,6%

Razvrstitev odgovorov na zgornje vprašanje kaže na to, da mladi potrebujejo in si želijo prisotnost odraslih oseb, ki zanje skrbijo, jih vzgajajo in podpirajo in poučujejo ter so jim za zgled, kako naj bi ravnala odrasla oseba. Mladi potrebujejo poleg podpore staršev tudi podporo drugih odraslih izven družine. Ta podpora naj bi se izražala v spoštljivem odnosu do mladega človeka, v obliki aktivne komunikacije, poslušanja, pogovora, upoštevanja, zaupanja, razumevanja, spodbujanja in podpiranja v njihovih odločitvah.

---

26 Jože Bajzek in drugi, *Odiseja mladih* (Radovljica: Didakta, 2008), 106.

4. POMEN SKUPINE VRSTNIKOV ZA MLADEGA ČLOVEKA

4.1. Kaj je skupina

Človeka ni niti brez osebnega posameznika niti brez občujoče skupine. Človek je po svojem bistvu skupnostni posameznik. Človeška skupina pa je po svojem bistvu občestvo posameznih oseb²⁷.

O skupini govorimo tedaj, ko trije ali več ljudi:

- vzajemno delujejo,
- se zavedajo tega delovanja,
- doživljajo sami sebe kot skupino.

Za mladega človeka, ki se išče in si šele oblikuje svojo osebnost, je izredno pomembna podpora, ki mu jo lahko nudi skupina vrstnikov.

Poslanstvo skupin, ki združujejo mlade, je:

- učenje za življenje,
- ustvarjanje medsebojnih vezi in izvajanje dejavnosti, v katerih so mladi protagonisti in ne le naslovniki za sprejemanje kulturnih in verskih vrednot.

V mnogih primerih postane skupina protiutež pretiranim pritiskom družbe na mlade.

Nastanek skupine je povezan s pobudo ali konkretnimi potrebami mladih. V nekaterih okoljih včasih obstaja želja po združevanju v skupine, se pa lahko pojavijo tudi odpori zaradi preteklih slabih izkušenj, povezanih z neizpolnjenimi pričakovanji. Ne smemo spregledati tudi težave pri nastajanju skupine, ki je povezana z nezmožnostjo mladih za medsebojno

---

²⁷ Jože Ramovš, »Skupina in skupinsko delo Prispevek k antropologizaciji teorije skupine in praksi skupinskega dela« v Jakob L. Moreno in Zerka Teoman Moreno. Skupine, njihova dinamika in psihodrama. (Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka, 2000), dodatek.

sodelovanje in življenje odnosov, prijateljstva in solidarnosti, ki presegajo bežna srečanja za zabavo.

Skupine mladih v župnijah v nekem smislu združujejo vse tiste procese, ki se dogajajo tako v družbi kot v Cerkev, ali drugače povedano – te skupine omogočajo svojim članom, da pridejo do izkušnje družbe in Cerkev.

Skupina lahko nastane iz želje posameznikov, da bi bili skupaj. To so običajno prijateljske skupine v katerih se spontano pogovarjajo, molijo, meditirajo božjo besedo, izmenjavajo osebne izkušnje, učijo, igrajo...

Animatorji običajno delujejo v skupinah, ki so osredotočene na neko konkretno nalogo, ki naj bi jo naredili skupaj s člani v skupini (npr. izvajanje oratorija, delavnic za otroke ipd.). V takih skupinah člane ne povezuje prijateljstvo, ampak potreba po opravljanju neke dejavnosti, pa naj bo to s področja športa, kulture ali Cerkev. Obstajajo pa tudi skupine, ki nastajajo iz potrebe pomagati drugim, da bi živeli bolj kvalitetno življenje npr. skupina Vera in luč.

4.2. Življenjski cikel skupine

Vsaka skupina ima svoje življenjske cikle, ki so vezani na.

- nastanek skupine,
- vzpostavitev medosebnih odnosov,
- organiziranje skupine.

V fazi nastajanja skupine je potrebno delati na tak način, da bodo mladostniki skupino doživeli kot varen kraj, kamor se bodo lahko vključili in kjer bodo lahko sprostiti svojo energijo.

Da to dosežemo, mora biti skupina za mladostnika privlačna, izhajati mora iz interesov, ki jih izražajo mladi. Skupina naj bo tudi odprta, naj potrjuje mladostnika v tem, kar je, naj upošteva čas in način, da more mladostnik v njej sodelovati. V skupini se mora vzpodbujati pozitivno naravnost, ne smemo dopustiti, da bi se problematiziralo, mladi morajo dobiti občutek, da je to zanje priložnost za dobro izkušnjo.

V fazi vzpostavljanja medosebnih odnosov- sestavljanja skupine gre za pospešeno vključevanje v odnose in življenje skupine, tako da skupina postane pomemben kraj, v katerega je potrebno vlagati lastno energijo in lastne interese. To naj mladega človeka vodi k spoznanju, da so bivanje v skupini, dejavnosti in pobude, ki se tam dogajajo bolj prijetne in zabavne kot če te dejavnosti izvaja sam.

Skupina mora spodbujati komunikacijo med vsemi člani skupine in dopustiti mladostniku, da preizkusi nove vidike samega sebe.

Skupina mora opredeljevati norme, ki predstavljajo okvir vrednot, na katere se mora skupina sklicevati. Enaka pozornost velja vsebinam in odnosom med člani skupine.

Življenjski cikel skupine se odvija preko naslednjih faz:

- v fazi organiziranja skupine, ko je skupina ustvarjena, je usmerjena k spodbujanju in podpiranju skupine za postavljanje strukture. To olajša vlogo glavnim osebam in omogoča prispevek posameznih članov, da skupina deluje kot skupna enota, v kateri je razdeljeno delovanje na način, ki omogoča pretok informacij, ter vzbudi pri članih občutek odgovornosti za doseg zastavljenih ciljev,
- delovanje skupine se osredotoči na preverjanje dobrih in negativnih izkušenj s pomočjo tem, o katerih razpravljajo. Pomembna je tudi podpora pri uravnavanju notranje dinamike v skupini,
- ves čas delovanja mora biti skupina odprta navzven,
- skupina preneha z delovanjem, ko doseže svoj cilj. Če je cilj skupine izvedba projekta ali naloge, bo cilj dosežen z zaključkom projekta. Če pa je skupina socialne narave, je cilj skupine preprosto biti skupaj in skupina preneha z delovanjem, ko posameznik ne želi več biti v tej skupini. Ko posameznik izgubi skupno točko s skupino (življenje v istem kraju, bloku, ulici, študentskem domu..., obiskovanje iste fakultete, tečaja, verouka, skupen hobi...) je njegov cilj uresničen in si poišče novo socialno skupino. Lahko bi rekli, da posameznik preraste skupino ali skupni interes skupine.

4.3. **Animiranje mladih za delo v skupini**

Animirati mlade za delo v skupini ne pomeni le biti skupaj z njimi, se z njimi zabavati in igrati. Animirati pomeni za animatorja v skupini veliko več, ker hoče uresničiti cilj druženja skupine preko katere mladi doživijo izkušnjo:

- sprejetosti,
- podpore,
- prepoznavnosti,
- učenja strpnosti in dialoga,
- spoznavanja krščanskih vrednot v služenju človeku,
- spoštovanja življenja (svojega in tujega),
- medsebojnega povezovanja in odprtosti navzven.

Skupina lahko nastane iz želje posameznikov, da bi bili skupaj. To so običajno prijateljske oz. socialne skupine v katerih se spontano pogovarjajo, molijo, meditirajo božjo besedo, izmenjavajo osebne izkušnje, učijo, igrajo...

Mladi animatorji običajno delujejo v skupinah, ki so osredotočene na neko konkretno nalogo ali projekt, ki naj bi jo naredili skupaj s člani v skupini. V takih skupinah člane ne povezuje prijateljstvo, ampak potreba po opravljanju neke dejavnosti, pa naj bo to s področja športa, kulture ali Cerkve. Obstajajo pa tudi skupine, ki nastajajo iz potrebe pomagati drugim, da bi živeli bolj kvalitetno življenje npr. skupina vera in luč.

4.4. **Mladi animatorji**

V pastoralni mladini je delo v skupini nepogrešljivo. Nemogoče pa si ga je predstavljati brez dobro pripravljenih prostovoljnih sodelavcev – animatorjev ter mladih animatorjev, ki se srečujejo z mladimi v različnih okoljih, v že oblikovanih skupinah, ali pa v stikih s posamezniki. Med njimi so mladi, ki že sodelujejo in taki, ki so pripravljeni sodelovati, so pa tudi taki, ki so še oddaljeni.

Pri tem je pomembno vprašanje kako, naj se animator sooči s to različnostjo mladih, da jih bo znal združiti in motivirati za doseg zastavljenega cilja.

Iz tega razloga je animator že v osnovi lahko oseba, ki ima v sebi dar »odločitve za mlade«.

To pomeni, da ima²⁸:

- zaupanje v Boga in človeka ter moč dobrega v človeku, ne glede na to, kakšen je njegov trenutni položaj,
- zaupanje v vero in človeško kulturo,
- intuicijo, kako mlade odpreti veri in vzgajati z evangelizacijo, ki ponuja vero kot odgovor in izziv ljubezni do življenja, ki daje mladim možnost za spremembe,
- da zmore biti mladim v oporo pri prizadevanjih za sprejemanje življenja kot neprecenljivega daru, ki ima svoje korenine v evangeljskih vrednotah, in pri iskanju, kako življenju dati smisel,
- da je sposoben mlade vzpodbujati k dejavnemu sodelovanju, pri tem pa upošteva njihove značilnosti, navade, potrebe in njihovo edinstvenost,
- da je pripravljen iskati in pripraviti take ponudbe, v katerih se lahko mladi prepoznajo in jih zanima.

Animator mora biti pri svojem delu z mladimi pripravljen tudi na to, da mlade sprejme takšne, kot so. To pomeni, da ni predhodnih filtrov, ki bi določali vstopanje in izstopanje posameznikov iz skupinskega procesa. S tem je vsakemu dana možnost, da ponovno poskusi in svojo pot v skupini na novo začne.

Pozornost velja tudi izbiri ponudb vsebin, ki morajo upoštevati pričakovanja, interese in potrebe mladih v skupini ter moralne okvire evangeljskih vrednot.

Mladi animator je mlada oseba, ki s svojim delom omogoča mladim, da se ukvarjajo z dejavnostmi, ki jih zanimajo. S svojo aktivno prisotnostjo v skupini in pri izvajanju programov, upošteva vrednote in poslanstvo organizacije v kateri dela.

---

²⁸ Elisabetta Maioli in Juan E. Vecchi. Animator v skupini mladih (Maribor: Slomškova založba, Pota pastorale, 1997), 42.

Animator se v delo z mladimi vključuje kot prostovoljec, ki s to obliko angažiranosti tudi sam osebnostno zori, pridobiva spretnosti v delu z ljudmi in delovne izkušnje, ki mu bodo lahko nekoč pomembno pomagale pri poklicnem delu.

Animatorji so običajno mlajše odrasle osebe stare od 18 do 25 let, ki imajo status dijaka ali študenta.

V ožjem smislu besede lahko animatorja najpreprosteje definiramo kot osebo, ki je neposredno vključena v mladinsko skupino, ter ji drugi – vzgojitelji in člani skupine to vlogo priznavajo. Mladi animator je tudi posrednik med organizacijo ter mladimi, ki so uporabniki storitev organizacije, zato mora dostojno predstavljati organizacijo.

4.5. Vloga mladega animatorja

Mladi animator ima znotraj skupine posebno vlogo, ki se odraža v njegovi povezanosti s člani skupine, navzven pa je povezan tudi s starši mladih, duhovnikom, učitelji in drugimi osebami in institucijami, ki sodelujejo v procesu vzgoje in učenja mladih. Posebnost mladega animatorja je tudi v tem, da je med mladimi zato, da jih spodbuja k povezanosti in osebni rasti preko izkustva, ki ga lahko da samo skupina.

Delovanje mladega animatorja med mladimi usmerja določen vzgojno – pastoralni načrt, ki predstavlja vir, iz katerega prevzema antropološke in verske poglede ter vzgojne vidike, ki mu pomagajo pri izbiri in doseganju ciljev.

4.6. Priprava programa skupine

Vsako skupino na nek način usmerja program, ki vsebuje vrednote, ideale, izbire, izkušnje in cilj, ki ga skupina želi doseči.

Včasih program pripravi združenje ali gibanje, v katero je skupina vključena. V tem primeru je naloga animatorja in skupine le prevzem odgovornosti nad izvajanjem vsebine.

V drugih primerih pa imajo skupine na razpolago le nekaj splošnih navodil o ciljih in metodah. Zato njeni člani razvijejo svojo pot tako, da upoštevajo zahteve članov skupine, njeno naravo in vzpodbude okolja, v katerem skupina deluje. Tudi načrtovanje dela skupine s pripravo programa je njeno stalno delo²⁹.

---

²⁹ Cevc Marjeta in drugi, *Dvigni peruti, Priročnik za skavske voditeljice in voditelje* (Ljubljana: ZSKSS, 2001).

5. SKUPINE MLADIH V CERKVI

5.1. Posebnosti skupin mladih v Cerkvah in občestvih

Poleg veroučnih skupin v slovenskih župnijah delujejo tudi skupine mladih in skupine, ki se oblikujejo priložnostno. Program veroučnih skupin poteka po načrtu, ki ga oblikuje škofija in je enoten za vsa občestva. Skupino vodijo duhovniki in/ali katehisti.

V veroučne skupine so, na podlagi odločitve staršev, vključeni šoloobvezni otroci osnovnih šol. V mladinskih skupinah pa se srečujejo mladi samoiniciativno. Če vsebine, način dela, in počutje v skupini mlademu človeku ustrezajo, v skupini tudi ostane, sicer pa si v množici različnih ponudb izbere drugo skupino, ki trenutno zadovolji njegove potrebe, ki so včasih povezane zgolj z iskanjem in odkrivanjem nečesa, kar še ne pozna.

V posameznih okoljih Cerkve je taka oblika prehajanja in ponovnega vračanja mladih v skupino prisotna. Ta trend se opaža tudi v skupinah, ki nastajajo v drugih družbenih okoljih, kar pomeni da je to značilnost s katero so zaznamovani mladi v času iskanja lastne identitete in mesta v skupnosti, ki je več kot samo dom z bližnjimi in šola z vrstniki.

Ta dejstva se pogosto problematizira z načelnimi ugotovitvami, da mladi zapuščajo skupine in se s tem oddaljujejo tudi od Cerkve. Te ugotovitve posredno potrjuje tudi moja naloga. Ko sem namreč poskušal zbrati podatke o tem, kaj Cerkev mladim nudi, sem naletel na težave, ker trenutno še nimamo na razpolago zbranih podatkov o tem, kaj vse imajo mladi v ponudbi cerkvene pastorale na eni strani in podatkov o razlogih posameznikov za odhod iz skupin (podatki obstajajo, vendar niso zbrani in obdelani).

Iz verskega tiska in drugih medijev sicer lahko razberemo, da Cerkev za mlade organizira druženja v tematskih skupinah, množična srečanja mladih v Sloveniji in tujini, na romanjih, duhovnih vajah, svetovnih srečanjih mladih ter da mladim omogoča tudi doživetje konkretne izkušnje pomoči ljudem v stiski, bolnim, mladim invalidom in starejšim ljudem.

Delo z mladimi v skupinah ima v zgodnjem obdobju odraščanja predznak verske vzgoje, katere cilj je posredovanje potrebnih znanj, ki mlademu človeku pomagajo razumeti nauk Cerkve. Mlad človek pa mora dobiti tudi spoznanje in praktično izkušnjo o tem, kako povezati vrednote krščanstva s svojim življenjem. Odrasli naj bi skupaj z mladimi tudi v skupinah iskali odgovore na vprašanja o prihodnosti, o odnosu do vere in Boga kot vira, iz katerega črpajo moč in navdih, kako delovati v življenju.

Veroučne skupine so usmerjene na pripravo mladih na prejem zakramentov – prvega svetega obhajila in zakramenta svete birmе. Ko mladi ta del opravijo, je zanje in za marsikaterega od staršev obisk skupine zaključen. S tem svečanim dejanjem se je v njihovem življenju nekaj pomembnega zgodilo. Kam in kako naprej, o tem ne razmišljajo, niti ne dobijo napotkov iz strani Cerkve in v tem je bistvo problema, da mladi zginejo in se oddaljijo tudi od Cerkve.

5.2. Mladi animatorji v naših župnijah

Sistematične evidence podatkov o mladih ljudeh, ki delujejo v naših župnijah kot mladi animatorji, v Sloveniji ni. Zato sem se odločil, da s pomočjo ankete v pisni obliki pridobim vsaj nekaj ključnih podatkov o vključenosti mladih v to obliko prostovoljnega dela. Anketa je bila anonimna in je obsegala vprašanje o spolu animatorja, starosti, vrsti skupin mladih, ki jih vodi, in vprašanje, kaj pridobiva kot mladi animator. S tem vprašanjem sem želel izvedeti, katere potrebe imajo mladi animatorji oz. katere potrebe zadovoljujejo s pomočjo animatorskega dela. Mladim animatorjem sem anketo poslal po elektronski pošti na več skupinskih list, na katere sem tudi sam prijavljen. Naslovniki so anketo posredovali še drugim mladim animatorjem ter na druge skupinske liste. Izpolnjeno anketo mi je vrnilo 50 anketirancev. Deleža vrnjenih anket žal ne morem izmeriti, saj ne vem, na koliko naslovov so jih naslovniki še naprej posredovali. Kljub temu menim, da število vrnjenih anket z odgovori na zastavljena vprašanja predstavlja reprezentativni vzorec mladih animatorjev ter podoba stanja na področju animatorstva mladih v Sloveniji. Vprašalnik je vseboval naslednja vprašanja:

1. Spol

- moški
- ženski

2. Starost

- do 14 let
- 15-18 let
- 19-21 let
- 22-26 let
- nad 26

3. Koliko let deluješ kot animator/ka v skupini priprave na zakrament sv. birme, v veroučnih skupinah, na oratoriju si animator, trener... ?

4. Zakaj si se odločil / a, da boš postal/a animator/ ka ?

5. V skupini mladih sem :

- vodil / a oratorij
- izobraževanje
- delavnice za otroke
- izvajal / a različne igre
- poučeval / a verouk
- vodil / a mladinske skupine
- drugo.....

6. Kaj pridobivaš kot animator / ka za sebe ?

5.3. Prikaz in komentar kvantitativnih (numeričnih) rezultatov ankete

Demografija anketiranih mladih animatorjev

a) Spol anketiranih animatorjev

Spol	število	Delež v %
Ženske	37	74,0
Moški	13	26,0
Skupaj	50	100,0

b) Starost anketiranih animatork

Starost	število	Delež v %
15- 18 let	7	18,9
19 -21 let	8	21,6
22- 26 let	15	40,5
Nad - 26 let	7	18,9
Skupaj	37	100,0

c) Starost anketiranih animatorjev

Starost	število	Delež v %
15- 18 let	1	7,7
19 -21 let	1	7,7
22 - 26 let	5	38,5
Nad - 26 let	6	46,2
Skupaj	13	100,0

d) Starost vseh anketiranih animatorjev

skupaj -starost	število	Delež v %
15- 18 let	8	16,0
19 -21 let	9	18,0
22 -26 let	20	40,0
Nad - 26 let	13	26,0
Skupaj	50	100,0

Statistika dela mladih animatorjev

e) Trajanje opravljanja dela za animatorke

Trajanje	število	Delež v %
do 5 let	15	40,5
6 do 10 let	18	48,6
11 do 15 let	4	10,8
Skupaj	37	100,0

f) Trajanje opravljanja dela za animatorje

Trajanje	število	Delež v %
do 5 let	6	46,2
6 do 10 let	5	38,5
11 do 15 let	2	15,4
Skupaj	13	100,0

g) Trajanje opravljanja dela za vse animatorje

Trajanje	število	Delež v %
do 5 let	23	40,0
6 do 10 let	21	45,0
11 do 15 let	6	15,0
Skupaj	50	100,0

h) Število in delež skupin v katerih delajo animatorji

Skupine	število	Delež v %
mladi na oratorijih	34	22,7
vodenje izobraževanj	23	15,3
delavnice za otroke	30	20,0
izvajanje iger	23	15,3
poučevanje verouka	8	5,3
vodenje mladinskih skupin	24	16,0
Drugo	8	5,3
Skupaj	150	100,0

Povprečno število skupin na anketiranca: 3.

Iz zbranih podatkov opravljene ankete je razvidno naslednje :

Med anketiranimi mladimi animatorji je v povprečju 74,0 % žensk in 26,0 % moških iz česar lahko sklepamo, da se s tako obliko prostovoljnega dela z mladimi pogosteje ukvarjajo ženske.

Med anketiranci ni bilo animatorja ali animatorke, mlajše od 14 let.

Največji delež med animatorkami zavzemajo tiste, ki so stare med 22 in 26 let (40,5 %); njim pa sledijo v skoraj enakih deležih animatorke vseh drugih starostnih skupin (starosti med 15. in 18. letom (19 %), med 19 in 21 (21,6 %) , ter nad 26 let (18,9 %)

Mladi animatorji so razvrščeni po padajoči starosti: največji delež zavzemajo animatorji, stari nad 26 let (42,6 %), nato pa v skoraj enakem deležu sledijo animatorji v starosti med 22 do 26 let (38,5 %), ter v enakih (majhnih) deležih še zadnji dve najmlajši skupini animatorjev.

Med vsemi anketiranimi (ženskami in moškimi skupaj) je največ animatorjev starih med 22 in 26 let (40 %). Tej starosti sledijo po deležih tisti v starosti nad 26 let (26 %), nato pa, v skoraj enakem deležu, animatorji stari med 19 do 21 let (18 %) in od 15 do 18 let (16 %).

Po trajanju opravljanja animatorskega dela se animatorke razvrščajo po naslednjem vrstnem redu: največ je takih, ki opravljajo to delo 6 do 10 let (48,6 %), sledijo tisti, ki to opravljajo do 5 let (40,5 %) najmanj pa je tistih, ki to delo opravljajo 11 do 15 let (10,8 %).

Pri animatorjih je vrstni red deležev po dolžini opravljanja animatorskega dela drugačen kot pri animatorkah: največji delež zavzemajo tisti, ki to delo opravljajo do 5 let (46,2 %). Njim sledijo tisti, ki to delo opravljajo 6 do 10 let (38,5 %), najmanj pa je takih ki to delo opravljajo 11 do 15 let (15,4 %).

Med vsemi animatorji je največji delež tistih, ki opravljajo to delo 6 do 10 let (45 %), tesno jim sledijo tisti, ki to delo opravljajo do 5 let (40 %) in nato tisti, ki delajo kot animatorji 11 do 15 let. (15 %).

Iz navedenega sklepam, da se mladi animatorju ukvarjajo z animatorstvom predvsem v času, ko nimajo še stalne zaposlitve oziroma družine. Ko dobijo redno delo in družino, se zaradi drugih obveznosti s tem delom ne morejo več ukvarjati.

Mladi animatorji najpogosteje delajo na oratorijih in pri raznih delavnicah za otroke. Temu sledi področje vodenja raznih mladinskih skupin, vodenja izobraževanja in izvajanja iger. Iz

tega lahko sklepam, da se mladi animatorji v župnijah ukvarjajo s skupinami mladih, ki po svoji vsebini ne sodijo v katehezo in poučevanje verouka. So pa področja njihovih aktivnosti z mladimi, usmerjena na vsebine, ki mlademu človeku dajejo nova znanja in socialne veščine. Predpostavljam da je visok odstotek udeležbe animatorjev na področju izobraževanja povezan s tem, da so anketo izpolnjevali tudi trenerji, ki se ukvarjajo izključno s tem (trenerji ter oratorijski trenerji Društva mladinski ceh). Zanimiv podatek je tudi ta, da mladi animatorji delujejo poprečno v treh skupinah, da se s to dejavnostjo ukvarjajo poprečno 5 let, nekateri pa celo deset. Kot animatorji se pogosteje pojavljajo ženske, ki se s tem začnejo ukvarjati že v srednji šoli.

5.4. Komentar odgovorov na opisna vprašanja

5.4.1. Zakaj si se odločil-a da postaneš animator – ka (kateri motiv, te je vodil pri odločitvi za animatorstvo)?

Odgovori na vprašanje »Zakaj si se odločil-a da postaneš animator-ka« so bili odvisni od starosti vprašanih. Tako so animatorji, starejši od 22 let, svojo odločitev biti animator – ka povezovali z željo, da mladim posredujejo svoje izkušnje in jih vzpodbujajo k različnim aktivnostim. Pri tem tudi sami pridobivajo in osebno rastejo. Pogost motiv za delo z mladimi je tudi notranji nagib, želja biti z mladimi in skozi srečevanja posredovati doživetje vere v Boga. V posameznih primerih je bila odločitev, da postanejo animatorji mladih povezana s pozitivno mladostno izkušnjo z animatorjem – animatorko, ki je vodil – a skupino, v katero so bili kot otroci vključeni na domači župniji, ali pa so bili vključeni v animatorstvo preko procesa vključevanja v določene skupine (skavti, Frančiškovi tabori).

Skupina mlajših animatorjev – animatork pa na isto vprašanje odgovarja, da so postali animatorji zato, ker so radi z mladimi zaradi zabavnih druženj, možnosti, da nekaj dobrega naredijo, da dobijo potrditev, ali jim je delo v skupini uspelo: »Ko vidim njihove žareče obraze, tudi sam zažarim«, je zapisal eden od vprašanih.

Oba spola sta imela podobne motive za pri odločitvi za animatorstvo, edini odgovor, ki je izstopal in bil pogost pri ženskem spolu, je bil, da jih veseli delo z otroki. Moški so raje

uporabljali besedo »mladimi«, iz česar bi si upal domnevati, da moški raje delajo s starejšimi otroki.

5.4.2. Kaj pridobivaš kot animator-ka za sebe (kaj te motivira za nadaljevanje animatorskega dela)?

Na vprašanje »Kaj pridobivaš kot animator – ka?« pa je najpogostejši odgovor v vseh starostnih skupinah vprašanih pridobivanje izkušenj. Sledijo jim odgovori, ki se nanašajo na pridobivanje veščin vodenja, organiziranja, javnega nastopanja, sklepanja novih prijateljstev, pridobivanje socialnih veščin, ki jih bodo lahko uporabili pri svojem poklicnem delu. Pri tem pridobivajo samozavest, pa tudi njihov odnos do ljudi postaja bolj strpen. To delo jim daje možnost preverjanja svojih sposobnosti tudi na socialnih področjih oziroma v medsebojnih odnosih z drugimi.

6. SKLEPI

Glavni namen naloge je bil predstavitev vloge in pomena, ki ga imajo mladi animatorji v skupinah mladih v župnijah. V tem konceptu sem želel predstaviti dejavnike, ki oblikujejo potrebe mladih v obdobju odraščanja in iskanja osebne identitete. Preko teh dejavnikov lahko mladi animator razume sebe, vrstnike in skupino, ter jo lahko bolje vodi.

S tem namenom sem postavil hipotezo, »da ima najpomembnejšo vlogo v življenju odraščajočega mladostnika družina«, ki pa je izpostavljena različnim vplivom okolja. V vzgojne procese mladih vstopajo tudi zunanje ustanove: šola, Cerkev, skupine vrstnikov in posamezni odrasli, ki pa imajo v procesih socializacije in sprejemanja vrednot mladih le dopolnilno in podporno vlogo.

Vsebina te hipoteze je usmerjala vsebino naloge. Dokazoval in dokazal sem jo večinoma s strokovnim gradivom različnih avtorjev in s podatki iz raziskav o mladih v Sloveniji. Za potrditev te hipoteze služijo podatki iz raziskave Odiseja mladih, da ima 43,2% mladih pozitivno izkušnjo z družino in da 37,8% anketiranih ocenjuje družino pozitivno. Poleg prijateljev in družine pomeni mladim veliko vrednoto tudi ljubezen.

Da bi bolje razumel mlade, sem v tej zvezi proučil tudi položaja mladih v današnjem času, ki ga določajo ključne spremembe na področjih, ki jih predstavljajo družina, izobraževanje, delo, vsakdanje življenje in politika.

Za prehod v osrednji del naloge sem postavil hipotezo »pri iskanju lastne identitete ima za mladostnika velik pomen skupina vrstnikov«. Tudi to hipotezo sem potrdil. Pri tem sem izhajal najprej iz opisa značilnosti odraščanja od adolescence do mladostnega obdobja. Ker so v teh obdobjih močno izražene potrebe po pripadnosti, sprejetosti, uspešnosti, zabavi, preizkušanju meja v odnosih z drugimi ljudmi, želji po doživetju dogodivščine itd., sem to v nalogi posebej izpostavil.

Mladi lahko te potrebe v veliki meri zadovoljijo v skupini, katere namen ni samo prijateljevanje in zabava, temveč tudi podpora in preizkušanje samega sebe v odnosu z drugimi. Skupina je pomemben kraj, kjer mladi preživijo del svojega prostega časa izven doma in je namenjen druženju. Zato je tudi pomembno razumevanje skupine ter tudi voditelj skupine – mladi animator.

Osrednji del naloge sem namenil preverjanju hipoteze, ki se glasi »ključna oseba v skupini mladih je dobro usposobljen mladi animator, ki obvladuje socialne veščine in se zna na primeren način odzvati na njihove potrebe«. Kot uvod v ta del sem predstavil nastajanje, delovanje in vrste skupin. To je bilo ključnega pomena za umestitev animatorja v skupino mladih.

S predstavitvijo animatorja in njegovega osebnega lika, sem dokazal, da je za delo animatorja poleg veselja, spoštovanja krščanskih vrednot in poklicanosti, potrebno tudi obvladovanje socialnih veščin za delo z ljudmi, imeti pa mora tudi določene osebnostne lastnosti, vključno s pozitivno naravnostjo, sposobnostjo prenašanja konfliktov, iznajdljivostjo, sposobnostjo prilagajanja ter sprejemanja drugačnosti.

- Hipotezo »kot animator v skupinah mladih v župnijah lahko deluje vsak mlad človek, ki ima veselje za delo z mladimi in je veren« sem poskušal dokazati s predstavitvijo lika animatorja. Ugotovil sem, da mora imeti določene osebnostne lastnosti ter znanja in da tega dela ne more opravljati vsak mlad človek, ki ima veselje za delo z mladimi in je veren.
- Hipoteze, ki se glasi »programi namenjeni skupinam mladih, ne upoštevajo dovolj potreb mladih v današnjem času, zato posamezniki zapuščajo skupine in odhajajo v druge, kjer te potrebe poskušajo zadovoljiti«, nisem mogel dokazati, ker nisem dobil podatkov, s katerimi bi lahko to trditev preveril. Evidence o članih delujočih skupin sicer obstajajo po župnijah, ni pa skupne evidence (za celotno Slovenijo) iz katerega bi bili ti podatki razvidni.
- Zadnja hipoteza, ki sem jo postavil, pravi »Cerkev prevzema preveliko odgovornost na področju vzgoje mladih, kar se pričakuje tudi od animatorjev«. Pri tej trditvi sem izhajal

predvsem iz splošnih ugotovitev in ocen, ki se pojavljajo v medijih, da so mladi preveč prepuščeni sami sebi, da družina zaradi prezaposlenosti staršev izgublja svojo vlogo na področju vzgoje.

»2. vatikanski zbor pa je izrecno poudaril, da so starši prvi in glavni vzgojitelji.....Vse druge institucije v službi družine so staršem pri vzgoji dolžne pomagati...« S tem je jasno postavljena vloga, ki jo ima Cerkev s svojimi sodelavci kamor sodijo tudi animatorji. Navedena hipoteza torej ni potrjena.

V zvezi z ugotovitvami naloge predlagam naslednje :

- Podatki opravljene ankete kažejo, da je struktura animatorjev v Sloveniji po spolu takšna, da 74 % vseh animatorjev predstavljajo mlade ženske. Menim, da bi bilo nujno strukturo animatorjev spremeniti tako, da bi se razmerje med spoloma uravnotežilo.
- program usposabljanja animatorjev mladih je potrebno dopolniti s teoretičnim vsebinami spoznavanja dejavnikov, ki vplivajo na mlade in njihove potrebe,
- animatorji naj bi imeli možnost posvetovanja v intervizijskih skupinah, v katerih so tudi tisti ljudje, ki oblikujejo programe za mlade,
- pripravi naj se etični kodeks za animatorja,
- na ravni župnije naj se zbirajo podatki o delovanju skupin mladih, ki bi beležili podatke tudi o izvajalcih programa – animatorjih in o prihodih in odhodih mladih iz skupin. Ti podatki naj bi se združevali na ravni posameznih škofij in potem še na ravni obeh nadškofij.

POVZETEK

Proces družbenih sprememb, ki se je začel v Evropi ob koncu 20. stoletja, je bistveno prispeval k spremembi načina življenja ljudi današnjega časa. Posledice teh sprememb se odražajo tudi v družini, šoli in drugih institucijah, ki so vključene v proces vzgoje in izobraževanja mladih.

Pod vplivom teh sprememb tudi mladi v današnjem svetu vedno težje najdejo zunanjo oporo, ker je skoraj vse, tudi sprejemanje pomembnih življenjskih odločitev, prepuščeno njim samim in njihovi lastni izbiri.

Cerkev te probleme prepoznava, zato mladim pomaga na različne načine. Eno izmed najpogostejših oblik podpore mladim predstavljajo v slovenskih župnijah različne skupine. V njih se mladi srečujejo, jim pripadajo in se pod vodstvom usposobljenih mladih animatorjev med seboj povezujejo. Skupinsko delo v župnijah tako postaja nepogrešljiva oblika dela z mladimi.

Predstavitvi problemov mladih v današnji družbi je prvi del naloge, v katerem opozarjam posebej na potrebe mladih v različnih obdobjih odraščanja. Za mladostnika ima v času odraščanja poseben pomen skupina sovrstnikov, saj mu poleg izkušnje o lastni vrednosti in učenju strpnega in dialoškega odnosa z drugimi ljudmi pomaga tudi pri iskanju lastne identitete. V skupini mlad človek pridobiva znanja za življenje v skupnosti in se uči različnih socialnih veščin.

Posebno vlogo v procesu nastajanja in oblikovanja skupine mladih ter v njenem delovanju v župniji, imajo mladi animatorji. Njihovo delovanje in razlogi, zakaj so se odločili, da postanejo animatorji v skupini mladih v župniji, predstavlja drugi del naloge. Analiziram odgovore na vprašanja, ki sem jih dobil v anketi, poslani mladim animatorjem preko interneta. Odgovori potrjujejo pomen, ki ga mladi pripisujejo mladostniškemu udejstvovanju v skupinah. V tem vidijo dragoceno izkušnjo za vstop v aktivno delovno obdobje v družbi.

V sklepu naloge podam na osnovi analize ankete še nekaj predlogov, ki se nanašajo na delo mladih animatorjev v skupinah mladih v župnijah.

Ključne besede: mladi animatorji, skupina, skupnost, župnija, družbene spremembe.

ABSTRACT

The process of social changes which began in Europe at the end of the 20th century, fundamentally contributed to the change of the modern lifestyle. The consequences of these changes are reflected in families, at school and other institutions included to the upbringing and education process of adolescents.

Adolescents in the present world are influenced by these changes so much, that they find it more and more difficult to find exterior support because almost everything, even accepting important life decisions depend on their own choice.

The Church recognizes these problems and tries to help adolescents in different ways. One of the most common ways represents forming different support groups in Slovene parishes. Adolescents meet there, they belong to these groups and link up with other adolescents under the lead of qualified young animators. Group work in Slovene parishes is becoming indispensable form of work with adolescents.

The first part of my diploma paper is about presentation adolescents' problems in the society and especially adolescents' needs in different periods of their growing up. A group of persons of the same age is especially important for an adolescent while he is growing up because it helps him find his own identity beside the experience of his or her own worth and learning the tolerance and dialogic relationship towards other people. An adolescent acquires life knowledge in a group and he learns different social skills.

Young animators have a special role in the process of the formation and modelling of a support group. The second part of my diploma paper is about function and the reasons why they decided to become animators in the support group for adolescents in the parish. I analyzed the answers and questions acquired with the survey I sent to young animators by e-mail. The answers confirm the significance the adolescents attribute to participate in these support groups. For them it is a valuable experience for admission into active working period in the society.

At the end of my diploma paper I administer a few more proposals based on the survey, which refer to the work of the young animators in the support groups in Slovene parishes.

Key words: young animators, group, community, parish, social changes.

LITERATURA IN VIRI

- Jože Bajzek, Renata Bajzek in Karel Bedernjak. 2008. *Odiseja mladih*. Radovljica: Didakta.
- Vlado Miheljak ur., Mirjana Ule, Tanja Rener, Metka Mencin Čeplak, Blanka Tivadar, Metka Kuhar, Tanja Kamin, Janez Štebe. 2002, *Mladina 2000; Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje*, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport; Maribor: Založba Aristej.
- Ramovš, Jože. 2003, *Kakovostna starost, Socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Trstenjak Anton. 1994, *O družini*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Bajzek, Jože. 1997, *Od skupine k skupnosti*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Maioli, Elisabetta, in Juan E. Vecchi. 1997. *Animator v skupini mladih*. Maribor: Slomškova založba, Pota pastorage.
- Cevc Marjeta, Remškar Ana in drugi. *Dvigni peruti, Priročnik za skavtske voditeljice in voditelje*. Ljubljana: ZSKSS, 2001.
- Trstenjak, Anton. 1974, *Oris sodobne psihologije, II del*, Maribor: Založba obzorja
- ULE, Mirjana in Vlado Miheljak. *Prihodnost mladine Ljubljana*. Ljubljana: Juventa, 1995.
- Škvor, Zorko in Barbara Zupan. *Zbornik posveta Mladi in prosti čas*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, 2008.
- Zavod Republike Slovenije za šolstvo. *Sociologija*, 1995, Gradivo za srednje šole, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Odbor za ŽPS pri SPS, *Mladi v cerkvi, evharistija (gradivo za župnijske pastoralne svete)*. Ljubljana: Družina, 2008.
- Jože Ramovš, »Skupina in skupinsko delo Prispevek k antropologizaciji teorije skupine in praksi skupinskega dela« v Jakob L. Moreno in Zerka Teoman Moreno. *Skupine, njihova dinamika in psihodrama*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka, 2000.
- Statistični urad RS, Mednarodni dan mladine, 7. avgust 2009, http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=2535 (pridobljeno 30. avgusta 2009).
- Medškofijski odbor za mladino, Zapisnik seje, januar 2008.